

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ulaş KARASU
Sivas Milletvekili

Seçim bölgem olan Sivas ili Kangal ilçesi sınırlarında yer alan Karaseki Düzü olarak bilinen ve Humarlı, Mısıroren, Kocakurt, Havuz, Beyyurdu, Mancılık ve Akpınar köylerinin bulunduğu ve on binlerce dönümlük bir alanı kapsayan bölge; yaşayan vatandaşların tarım ve hayvancılık faaliyetlerini sürdürdüğü, hayvan otlatma amacıyla kullandığı ve ekonomik geçimlerini sağladığı bir mera ve üretim alanı niteliğindedir.

Söz konusu alanın çayır ve mera niteliği taşıması çok önem arz etmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından bölgede mera alanlarının iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Nitekim, bu bölge Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından “Türkiye’nin Bozkır Ekosistemlerinin Korunması ve Sürdürülebilir Yönetimi Projesi” kapsamında hazırlanan 2021-2030 Ulusal Bozkır Koruma Strateji ve Eylem Planı’nda “Koruma Öncelikli” ve “Natura 2000” alanları arasında yer almaktadır.

Ayrıca; Karaseki Düzü ve çevresi; Hititler’den günümüze kadar uzanan tarihsel ve arkeolojik açıdan da önem taşıyan, sit alanları, sur sistemleri, tümülüsler, kaya mezarları ve çeşitli kültür varlıklarını barındıran bir coğrafyadır.

Bölgede, yıllardır kullanım ömrünü tamamlamış askeri mühimmatların patlatılarak imha edildiği bilinmektedir. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, yine aynı bölgede yer alan Kuşkayası köyü Değirment mevkiisi sınırları içinde patlayıcı madde üretim ve depolama tesisi kurulmasına yönelik bir planlama bulunduğu anlaşılmaktadır. Patlayıcı üretimi ve depolanması gibi yüksek risk içeren faaliyetlerin, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yürütüldüğü çayır ve mera alanları içerisinde veya bu alanlara yakın konumda planlanması, mevcut mühimmat imha faaliyetleriyle birlikte değerlendirildiğinde çevresel, tarihi, güvenlik ve sosyoekonomik etkiler bakımından endişeleri beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede, aynı nitelikteki alanların sanayi ve patlayıcı üretim/depolama gibi yüksek riskli kullanımlara tahsis edilmesi hususu planlama açısından değerlendirilmesi gereken bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Patlayıcı üretim ve depolama tesislerinin; kaza, yangın, patlama, basınç etkisi, parçacık yayılımı, gürültü, emisyon ve kimyasal riskler bakımından çevresindeki yerleşim alanları, tarım arazileri, mera alanları, hayvancılık faaliyetleri ve su kaynakları üzerinde olumsuz etkiler oluşturabilecektir. Bu tür tesislerin kurulmasına ilişkin süreçlerde mera statüsü değişiklikleri, tarım dışı kullanım izinleri, ÇED süreçleri ve ilgili paydaş görüşlerinin alınması gibi hususlar idari ve hukuki açıdan önem taşımaktadır.

Ayrıca aynı bölgede, Suudi Arabistan merkezli yatırımcılar tarafından büyük ölçekli bir güneş enerjisi yatırımı planlanmaktadır. Türkiye ile Suudi Arabistan arasında imzalanan hükümetlerarası anlaşma kapsamında söz konusu yatırımın bu yıl içerisinde başlamasının planlandığı belirtilmektedir. Gündeme getirilen enerji yatırımı bakımından da projenin tarım alanları, mera ve otlaklar, yüzey ve yeraltı su kaynakları ile bölgedeki hayvancılık faaliyetleri üzerindeki olası etkileri ve bölge halkının geçim kaynaklarının nasıl korunacağı konusunda ciddi soru işaretleri bulunmaktadır.

Tüm bu nedenle Karaseki Düzü'nde gerçekleştirilen veya planlanan faaliyetlerin yalnızca ekonomik açıdan değil; doğal, tarımsal, arkeolojik ve kültürel değerler bakımından da bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede;

1. Karaseki Düzü ve çevresinde patlayıcı madde üretim ve depolama tesisi kurulmasına ilişkin alınmış bir karar, verilmiş bir izin veya yürütülen bir süreç bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa proje adı, yatırımcı, kapasite ve mevcut aşama nedir?
2. Söz konusu tesisin planlandığı alanın mülkiyet ve hukuki statüsü nedir? Alanın mera, çayır, tarım arazisi, Hazine arazisi veya diğer kamu arazisi niteliği nedir?
3. İlgili alanın vasfının değiştirilmesi veya tahsis amacının dönüştürülmesine yönelik herhangi bir işlem yapılmış mıdır? Yapıldıysa hangi kurum tarafından ve hangi tarihte gerçekleştirilmiştir?
4. Proje alanı belirlenirken tarım ve hayvancılık faaliyetleri ile mera kullanımına ilişkin herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır?
5. Tesisin planlanan üretim ve depolama kapasitesi nedir? Üretilen ve depolanacak patlayıcı türleri belirlenmiş midir?
6. Depolama alanları için öngörülen güvenlik mesafeleri nelerdir? En yakın yerleşim birimi, tarım alanı, mera, su kaynağı ve altyapı unsurlarına uzaklıklar ne kadardır? Bölgede yaşayan vatandaşlarımızın can ve mal güvenliği için alınacak önlemler nelerdir?
7. Mühimmat patlatmalarında olası kaza, patlama veya yangın durumlarında etki alanına ilişkin bir risk analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?
8. Proje için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa hangi aşamada?
9. Mevcut mühimmat patlatmaları ile planlanan projenin çevresel ve güvenlik riskleri hangi kriterlere göre değerlendirilmiştir?
10. Mühimmat patlatması ve patlayıcı üretimi ve depolanması sürecinde oluşabilecek atıkların bertarafına ilişkin bir plan hazırlanmış mıdır? Hazırlanmış ise içeriği nedir?
11. Kimyasal maddelerin toprak ve yer altı ve içme suyu kaynaklarına olası etkilerine ilişkin bilimsel değerlendirmeler yapılmış mıdır?
12. Hayvancılık faaliyetleri kapsamında hayvanların su ve yem yoluyla etkilenme riskine ilişkin bir değerlendirme yapılmış mıdır?
13. Aynı bölgede yürütülen mühimmat imha faaliyetleri ile planlanan tesisin birlikte oluşturabileceği riskler analiz edilmiş midir? Edilmiş ise içeriği nedir?
14. Gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmesi planlanan proje ile mera olarak kullanılan bu bölgenin ekosistemi ve biyolojik çeşitliliği üzerindeki etkileri değerlendirilmiş midir?
15. Karaseki Düzü'nde gerçekleştirilen-planlanan yatırımlar için kamu kurumlarının görüşleri alınmış mıdır? Bakanlığınızın görüşleri nelerdir?
16. Söz konusu projenin kültürel ve arkeolojik varlıklar üzerindeki etkiler değerlendirilmiş midir?
17. Patlayıcı madde üretim ve depolama tesisi kurulması için alternatif yer seçimi çalışması yapılmış mıdır?
18. Söz konusu proje için vatandaşlardan bakanlığınıza ulaşan şikayet var mıdır?
19. Var ise sonuçları nelerdir, vatandaşların başvuruları ve görüşlerinin dikkate alınmadığı iddiası doğru mudur?
20. Söz konusu alanın tarım ve hayvancılık faaliyetleri açısından korunmasına yönelik bir planlama bulunmakta mıdır?